Adam Smith

İskoç filozof

Robert L. Heilbroner

Son güncelleme: 7 Mart 2024 • Makale Geçmişi

Adam Smith

5 Haziran 1723, Kirkcaldy , Fife , İskoçya

Ölü:

17 Temmuz 1790, Edinburg

Dikkate değer eserler:

"Ahlaki Duygular Teorisi"

"Ulusların Zenginliği"

Çalışma Konuları:

iş bölümü

ekonomik büyüme

yarışma

insan doğası

sosyal evrim

Adam Smith (5 Haziran 1723'te vaftiz edildi, Kirkcaldy, Fife , İskoçya - 17 Temmuz 1790'da öldü, Edinburgh) İskoç sosyal filozofu ve politik iktisatçı, klasik liberalizmin yükselişinde etkili oldu .

Adam Smith ekonomik düşünce tarihinde çok önemli bir şahsiyettir. Öncelikle tek bir çalışmasıyla tanınan - İlk kapsamlı politik ekonomi sistemi olan *Ulusların Zenginliğinin Doğası ve Nedenleri Üzerine Bir Araştırma* (1776) - ekonomik yazıları kapsayıcı bir yaklaşımın yalnızca temel taşını oluşturan bir sosyal filozof olarak kabul edilir. Siyasi ve sosyal evrime bakış. Onun başyapıtı, ahlak felsefesi ve yönetim üzerine daha önceki dersleriyle ve aynı zamanda *Ahlaki Duygular Teorisi'nde* (1759) " hukukun ve yönetimin genel ilkeleri ve ahlakın genel ilkeleri" üzerine yazmayı umduğu bir çalışmaya yapılan göndermelerle bağlantılı olarak ele alınırsa. Toplumun farklı çağlarında ve dönemlerinde geçirdikleri farklı devrimler" diyorsa, *Milletlerin Zenginliği yalnızca* ekonomi üzerine bir inceleme olarak değil , aynı zamanda çok daha geniş bir tarihsel evrim şemasının kısmi bir açıklaması olarak da görülebilir .

Erken dönem

Adam Smith'in düşüncesi hakkında hayatından çok daha fazlası biliniyor. Edinburgh yakınlarındaki küçük (nüfus 1.500) ama gelişen bir balıkçı köyü olan Kirkcaldy'de gümrük kontrolörü olan Adam Smith ile önemli bir toprak sahibinin kızı Margaret Douglas'ın ikinci evliliğinden olan oğluydu . Smith'in çocukluğuna dair, ilkokul eğitimini Kirkcaldy'de aldığı ve dört yaşındayken çingeneler tarafından kaçırıldığı söylenmesi dışında hiçbir şey bilinmiyor. Takip başlatıldı ve genç Adam, kendisini kaçıranlar tarafından terk edildi. Smith'in baş biyografi yazarı İskoç gazeteci John Rae (1845–1915), "Korkarım, zavallı bir çingene olurdu" yorumunu yaptı.

Smith, 1737'de 14 yaşındayken üniversiteye girdi.Glasgow Üniversitesi , daha sonra İskoç Aydınlanması olarak anılacak olanın merkezi olarak dikkat çekicidir . Orada derinden etkilendiFrancis Hutcheson , daha sonra ekonomik ve felsefi görüşlerinden ayrıldığı, ancak manyetik karakteri Smith'in gelişiminde ana şekillendirici güç gibi görünen ünlü bir ahlak felsefesi profesörü. 1740 yılında mezun olan Smith, bir burs (Snell Sergisi) kazandı ve at sırtında Balliol Koleji'nde kaldığı Oxford'a gitti. Glasgow'un teşvik edici atmosferiyle karşılaştırıldığında Oxford eğitim açısından bir çöldü. Orada geçirdiği yıllar büyük ölçüde kendi kendine eğitimle geçti ve bu sayede Smith hem klasik hem de çağdaş felsefeye dair sağlam bir kavrayış elde etti .

Altı yıllık bir aradan sonra evine dönen Smith, uygun bir iş aramaya başladı. Annesinin ailesinin bağlantıları, hukukçu ve filozof Lord Henry Home Kames'in desteğiyle birlikte , Edinburgh'da bir dizi halka açık konferans verme fırsatıyla sonuçlandı; bu, o zamanlar hakim olan "gelişme" ruhunda çok moda olan bir eğitim biçimiydi. .” Retorikten tarih ve ekonomiye kadar çok çeşitli konuları kapsayan dersler , Smith'in bazı önemli çağdaşları üzerinde derin bir etki bıraktı. Bunların aynı zamanda Smith'in kendi kariyeri üzerinde de belirgin bir etkisi oldu; çünkü 1751'de, 27 yaşındayken Glasgow'a mantık profesörü olarak atandı ve 1752'de bu görevden daha kazançlı olan ahlak felsefesi profesörlüğüne geçti. doğal teoloji , etik , hukuk ve ekonomi politik gibi ilgili alanlar .

Glasgow

Smith daha sonra sosyal ve entelektüel yaşamla birleşen olağanüstü bir yaratıcılık dönemine girdi ve daha sonra bunu "hayatımın açık ara en mutlu ve en onurlu dönemi" olarak tanımladı. Hafta boyunca her gün sabah 7:30'dan SABAH 8:30'a kadar ve yine haftada üç kez SABAH 11'den öğlene kadar, yaşları 14 ile 16 arasında değişen 90 öğrenciye kadar ders veriyordu. (Her ne kadar dersleri Latince yerine İngilizce olarak verilmiş olsa da) , Hutcheson örneğini takip ederek, bu kadar genç bir izleyici kitlesinin bilgi düzeyi bugün insana olağanüstü derecede talepkar geliyor.) Öğleden sonraları, Smith'in 1758'de fakülte dekanı seçilerek aktif bir rol oynadığı üniversite işleri ile meşguldü; akşamlarını Glasgow sosyetesinin teşvik edici arkadaşlığında geçiriyordu.

Geniş tanıdık çevresi arasında yalnızca çoğu hükümetle bağlantısı olan aristokrasinin üyeleri değil, aynı zamanda kimya alanında öncü olan Joseph Black'in de aralarında bulunduğu bir dizi entelektüel ve bilimsel şahsiyet de vardı ; Daha sonra buhar makinesiyle ünlü olacak James Watt ; Seçkin bir matbaacı ve yayıncı ve daha sonra ilk İngiliz Tasarım Akademisi'nin kurucusu Robert Foulis ; ve en önemlisi filozofSmith'in Edinburgh'da tanıştığı ömür boyu arkadaşı David Hume . Smith, bu yıllarda, 1707'de İngiltere ile birleşmesinin ardından İskoçya'ya açılan sömürge ticaretini yürüten büyük tüccarların topluluğuyla da tanıştı. Bunlardan biri, Andrew Cochrane, Glasgow'un valisiydi ve ünlü Politik Ekonomi Kulübü. Smith , *Milletlerin Zenginliği'ne* gerçek dünya hakkında böyle bir fikir verecek olan ticaret ve ticaretle ilgili ayrıntılı bilgileri şüphesiz Cochrane ve tüccar arkadaşlarından edinmişti .

Adam Smith'in *Ahlaki Duygular Teorisi*

1759'da Smith ilk eseri *The Theory of Ahlaki Duygular'ı* yayınladı . Sırasıyla didaktik , öğüt verici ve analitik olan kitap, daha sonra *Ulusların Zenginliği'nin* üzerine inşa edileceği psikolojik temeli oluşturuyor. İçinde Smith şu ilkeleri tanımladı:Hume ve zamanının diğer önde gelen filozoflarıyla birlikte bunu, toplumsal davranışların yanı sıra toplumsal kurumların da çıkarılabileceği evrensel ve değişmez bir veri olarak ele aldı .

Ahlaki Duygular Teorisi'nde Smith'i özellikle ilgilendiren bir soru vardı . Bu, Smith'in öğretmeni Hutcheson'un ve ondan önceki bazı İskoç filozofların ilgisini çeken bir sorundu. Sorun , görünüşte ağır basan kendini koruma ve kişisel çıkar tutkuları karşısında, kişinin kendi davranışına ilişkin yargılar da dahil olmak üzere, ahlaki yargılar oluşturma yeteneğinin kaynağıydı . Smith'in cevabı, uzun uzun, her insanın içinde, "tarafsız izleyici" rolünü oynayan, kendisinin ve başkalarının eylemlerini göz ardı edilmesi imkansız bir sesle onaylayan veya kınayan bir "içsel adamın" varlığıdır. (Soru içgüdüsel dürtülerin sosyalleşme yoluyla nasıl toplumsallaştırıldığını soracak şekilde yeniden formüle edilirse teori daha az naif görünebilir.)süperego .)

Ancak tarafsız izleyicinin tezi kitabın daha önemli bir yönünü gizliyor. Smith, insanları tutkularla hareket eden ve aynı zamanda muhakeme yetenekleri ve daha az önemli olmayan sempati kapasiteleri sayesinde kendi kendini düzenleyen yaratıklar olarak görüyordu. Bu ikilik, hem bireyleri birbirine düşürmeye, hem de onlara, yıkıcı mücadelenin hafifletilebileceği ve hatta kamu yararına dönüştürülebileceği kurumları yaratacak rasyonel ve ahlaki yetileri sağlamaya hizmet ediyor . *Ahlaki Duygular kitabında, daha sonra Ulusların Zenginliği'nde* tekrarlayacağı ünlü gözlemi yazdı : Çıkar peşinde koşan zenginler genellikle "görünmez bir el tarafından yönetilir... bilmeden, niyetlenmeden, çıkarları ilerletmek için." toplumun."

Bilim adamlarının, Ahlaki Duyguların Milletlerin Zenginliği'ni tamamlayıp tamamlamadığını veya onunla çelişip çelişmediğini uzun süredir tartıştıkları belirtilmelidir . Bir düzeyde , ilkinde yer alan toplumsal ahlak teması ile ikincisinde ekonomik sistemin büyük ölçüde ahlakdışı açıklaması arasında görünürde bir çatışma var. Öte yandan ilk kitap, bireylerin toplumsallaşarak ekonomik sistemi harekete geçiren piyasa odaklı ve sınıfa bağlı aktörler haline gelme biçiminin bir açıklaması olarak da görülebilir.

Kıtada Yolculuklar

Teori , Smith'e hızla geniş bir itibar kazandırdı ve özellikle bilim adamlarının dikkatini çekti.Charles Townshend , kendisi de amatör bir iktisatçı, hatırı sayılır bir zeka ve biraz daha az bir devlet adamıydı; kaderi , sonuçta Amerikan Devrimi'ni kışkırtan vergilendirme önlemlerinden sorumlu Maliye Şansölyesi olmaktı . Townshend yakın zamanda evlenmişti ve üvey oğlu ve vesayeti altındaki genç Buccleuch Dükü için bir öğretmen arıyordu. Hume'un güçlü tavsiyelerinden ve *Ahlaki Duygular Teorisi'ne olan* hayranlığından etkilenerek , görevi üstlenmesi için Smith'e yaklaştı.

Çalışma koşulları kazançlıydı (yıllık maaş 300 sterlin artı seyahat masrafları ve sonrasında yıllık 300 sterlin emekli maaşı), Smith'in profesör olarak kazandığından çok daha fazlaydı. Buna göre Smith, 1763'te Glasgow görevinden istifa etti ve ertesi yıl genç dükün öğretmeni olarak Fransa'ya doğru yola çıktı. Esas olarak Toulouse'da kaldılar ; burada Smith , taşranın dayanılmaz can sıkıntısına panzehir olarak bir kitap (sonunda *Milletlerin Zenginliği* olacak) üzerinde çalışmaya başladı. 18 ay süren can sıkıntısından sonra, Cenevre'de iki aylık bir misafirlik ile ödüllendirildi ; burada en derin saygı duyduğu Voltaire ile tanıştı , oradan da o zamanlar İngiliz büyükelçiliği sekreteri olan Hume'un Smith'i büyük edebiyatçıyla tanıştırdığı Paris'e gitti. Fransız Aydınlanmasının salonları . Orada bir grup sosyal reformcu ve teorisyenle tanıştı.François Quesnay , kendilerine *les économistes* adını veren ancak tarihtefizyokratlar . Fizyokratların Smith üzerinde uyguladığı etkinin kesin derecesi konusunda bazı tartışmalar var, ancak Fransız iktisatçı yayınlanmadan önce ölmemiş olsaydı, Quesnay hakkında *Ulusların Zenginliği'ni* ona ithaf etmeyi düşünecek kadar iyi düşündüğü biliniyor .

Paris'teki ziyareti şok edici bir olay nedeniyle yarıda kaldı. Toulouse'da onlara katılan Buccleuch Dükü'nün küçük kardeşi, Smith'in çılgınca hizmetlerine rağmen hastalandı ve öldü. Smith ve sorumluluğu hemen Londra'ya döndü. Smith, 1767 baharına kadar Londra'da Lord Townshend'le çalıştı; bu dönemde Royal Society üyeliğine seçildi ve entelektüel çevresini Edmund Burke , Samuel Johnson , Edward Gibbon ve belki de Benjamin Franklin'i kapsayacak şekilde daha da genişletti . O yılın sonlarında Kirkcaldy'ye döndü ; burada sonraki altı yıl , *Ulusların Zenginliği'ni* dikte etmek ve yeniden çalışmakla geçti , ardından üç yıl daha Londra'da kaldı ve burada çalışma nihayet 1776'da tamamlanıp yayınlandı.

Milletlerin Zenginliği

Ulusların Zenginliği, ekonomi politiğin ilk büyük eseri olarak bilinmesine rağmen aslında *Ahlaki Duygular Teorisi'nde* başlayan felsefi temanın devamıdır . Smith'in bizzat ele aldığı nihai sorun, tutkular ile "tarafsız izleyici" arasındaki iç mücadelenin - Ahlaki Duygular'da *tek* bir birey açısından açıklanan- etkilerini tarihin daha geniş arenasında, hem uzun vadede, hem de uzun vadede nasıl yarattığıdır. evrimini çalıştırmaktoplum ve Smith'in kendi zamanına özgü tarih aşamasının doğrudan özellikleri açısından .

Bu sorunun cevabı, Smith'in, savaşlar, kaynak eksiklikleri ya da kötü hükümet politikaları tarafından engellenmediği sürece toplumun yönlendirildiği dört ana

örgütlenme aşamasını özetlediği Kitap V'te yer alıyor: avcıların orijinal "kaba" durumu; göçebe tarımın ikinci aşaması; feodal veya malikâne "tarım"ın üçüncü aşaması; ve ticari bağımlılığın dördüncü ve son aşaması.

Bu aşamaların her birine, ihtiyaçlarına uygun kurumların eşlik ettiğini belirtmek gerekir. Örneğin avcıların çağında "mülk yok denecek kadar azdır...; dolayısıyla yerleşik bir sulh hakimi veya düzenli bir adalet idaresi nadiren vardır." Sürülerin ortaya çıkışıyla birlikte, yalnızca "muhteşem" orduları değil aynı zamanda merkezi yönetim kurumunu da içeren daha karmaşık bir toplumsal örgütlenme biçimi ortaya çıkar.vazgeçilmez kanun ve düzen desteğiyle özel mülkiyet . Smith'in düşüncesinin özü, sosyal yararlılığından hiçbir zaman şüphe duymadığı bu kurumu, doğal hukuk açısından meşrulaştırılacak bir kurum olarak değil, ayrıcalığın korunmasına yönelik bir araç olarak kabul etmesidir: "Sivil hükümet" diye yazmıştır: "Mülkiyetin güvenliği için kurulduğu ölçüde, gerçekte zenginlerin fakirlere karşı ya da bir miktar mülkü olanların hiç mülkü olmayanlara karşı savunulması için kurulmuştur." Son olarak Smith, feodalizm yoluyla, lonca tarafından belirlenen ücretler yerine piyasa tarafından belirlenen ücretler ve hükümetin kısıtlaması yerine özgür girişim gibi yeni kurumlar gerektiren bir toplum aşamasına doğru evrimi anlatıyor . Bu daha sonra laissez-faire olarak bilinmeye başlandı kapitalizm ; Smith buna mükemmel özgürlük sistemi adını verdi.

Üretimin maddi temelindeki bu değişimler silsilesi arasında açık bir benzerlik vardır ; her biri kanunların ve sivil kurumların üst yapısında kendi gerekli değişikliklerini getirir.Marksist tarih anlayışı. Benzerlik gerçekten dikkat çekici olsa da, çok önemli bir fark da var: Marksist şemada evrimin motoru, sonuçta çatışan sınıflar arasındaki mücadeledir; oysa Smith'in felsefi tarihinde, ilk hareket ettirici fail, benlik arzusu tarafından yönlendirilen "insan doğasıdır". -Akıl yetilerinin iyileştirilmesi ve yönlendirilmesi (ya da yanlış yönlendirilmesi) .

Toplum ve "görünmez el "

Tarihsel evrim teorisi, belki de *Ulusların Zenginliği'nin* bağlayıcı kavramı olmasına rağmen , eserin kendisinde "görünmez elin" gerçekte toplumun ticari veya son aşamasında nasıl işlediğinin ayrıntılı bir tanımına tabi tutulmuştur. Bu, Smith'in iki soruyu aydınlatmayı üstlendiği Kitap I ve II'nin odak noktası haline gelir. Birincisi, insan doğasının ve akıllıca tasarlanmış kurumların dürtüleri ve kısıtlamaları altında işleyen mükemmel bir özgürlük sisteminin nasıl düzenli bir topluma yol açacağıdır. Daha önceki yazarlar tarafından önemli ölçüde açıklığa kavuşturulmuş olan bu soru, hem bireysel malların fiyatlandırılmasındaki temel düzenin açıklanmasını hem de ulusun tüm "zenginliğinin" bölüşülmesini düzenleyen "yasaların" açıklanmasını gerektiriyordu (ki bu da Smith, yıllık mal ve hizmet üretimini üç büyük hak sahibi sınıf (işçiler, toprak sahipleri ve imalatçılar) arasında görüyordu.

Bu düzenlilik, beklendiği gibi, insan doğasının iki yönünün etkileşimi tarafından üretildi: tutkulara tepkisi ve akla ve sempatiye duyarlılığı. Ancak *Ahlaki Duygular Teorisi* özel eyleme gerekli kısıtlamaları sağlamak için esas olarak "içsel insanın" varlığına dayanmışken, *Milletlerin Zenginliği'nde* körü körüne itaatin doğasında var olan yıkıcı olasılıkları uzlaştırmak için hareket eden kurumsal bir mekanizma bulunur. yalnızca tutkulara. Bu koruyucu mekanizmakişinin durumunu iyileştirmeye yönelik tutkulu arzunun ("rahimden bizimle birlikte gelen ve mezara girene kadar bizi

asla terk etmeyen bir arzu") bir kişinin dürtüsünü yok ederek toplumsal açıdan yararlı bir aracıya dönüştürüldüğü bir düzenleme olan rekabet . Başkasınınkine karşı kendini iyileştirme.

Smith, karşılıklı rekabetin ekonomiyi nasıl zorladığını açıkladığı için, ekonomiyi düzenleyen görünmez el, kendini geliştirmeye yönelik bu rekabetçi mücadelenin amaçlanmayan sonucunda ortaya çıkıyor.meta fiyatlarının , üretim maliyetlerine karşılık gelen "doğal" seviyelerine indirilmesi. Üstelik, rekabet mekanizması, emeği ve sermayeyi daha az karlı mesleklerden veya alanlara doğru hareket etmeye teşvik ederek, kısa vadeli sapmalara rağmen fiyatları sürekli olarak bu "doğal" seviyelere geri getirir . Son olarak bunu açıklayarakücretler vekiralar veKârların (üretim maliyetlerini oluşturan kısımların) kendileri de aynı kişisel çıkar ve rekabet disiplinine tabidir ; Smith yalnızca bu "doğal" fiyatlar için nihai bir gerekçe sağlamakla kalmamış, aynı zamanda kârların dağıtımında temel bir düzenliliği de ortaya çıkarmıştır.karşılığı ücretleri olan işçiler arasında gelirin kendisi; gelirleri kiralardan oluşan ev sahipleri; ve ödülü kârları olan üreticiler.

Ekonomik büyüme

Smith'in analiziKendi kendini düzelten bir mekanizma olarak piyasa etkileyiciydi. Ancak amacı sistemin kendi kendini ayarlayan özelliklerini göstermekten daha iddialıydı. Daha doğrusu, bu, edinme dürtüsünün etkisiyle yıllık ulusal zenginlik akışının istikrarlı bir şekilde arttığının görülebileceğini göstermekti .

Smith'in açıklamasıEkonomik büyüme , *Milletlerin Zenginliği'nin* bir bölümünde düzgün bir şekilde bir araya getirilmese de oldukça açıktır. Bunun özü onun vurgusunda yatmaktadır.toplumun üretkenliğini artırma kapasitesinin kaynağı olarak işbölümünü (kendisi de "doğal" ticaret eğiliminin bir sonucu) ortaya koymaktadır. *Milletlerin Zenginliği* , 10 kişinin çeşitli görevlerde uzmanlaşarak günde 48.000 iğne ürettiği bir toplu iğne fabrikasını anlatan ünlü bir pasajla açılıyor; buna karşılık her birinin tek başına üretebileceği birkaç iğne, belki de yalnızca bir iğne var. Ancak bu çok önemli işbölümü yardım almadan gerçekleşmez. Yalnızca önceden birikim yapıldıktan sonra ortaya çıkabilir.ek işçilere ödeme yapmak ve alet ve makine satın almak için kullanılan sermaye (veya Smith'in deyimiyle hisse senedi).

Ancak birikim dürtüsü sorunları da beraberinde getiriyor. Stok biriktiren üreticinin daha fazlasına ihtiyacı varİşçiler (çünkü emekten tasarruf sağlayan teknolojinin Smith'in planında yeri yok) ve onları işe almaya çalışırken, ücretlerini "doğal" fiyatlarının üzerine çıkarıyor. Sonuç olarak kârları düşmeye başlar ve birikim süreci durma tehlikesiyle karşı karşıya kalır. Ama şimdi ilerlemeyi sürdürmek için ustaca bir mekanizma devreye giriyor: Üretici, emeğin fiyatını yükselterek, farkında olmadan emeğin fiyatını artıran bir süreci harekete geçiriyor.Emek arzı , çünkü "insanlara olan talep, tıpkı diğer mallara olan talep gibi, zorunlu olarak insan üretimini düzenler." Özellikle Smith, yüksek ücretlerin çocuk ölümlerini azaltmadaki etkisini aklında tutuyordu . Daha büyük bir işgücü arzının etkisi altında ücret artışları yumuşatılır ve kârlar korunur; Yeni işçi arzı, imalatçıya daha fazla işbölümü getirme ve dolayısıyla sistemin büyümesine katkıda bulunma konusunda sürekli bir fırsat sunuyor.

O halde burada büyüme için bir "makine" vardı; Smith'in oldukça aşina olduğu Newton sisteminin tüm güvenilirliğiyle çalışan bir makine. Ancak Newton sisteminin aksine Smith'in büyüme makinesinin işleyişi yalnızca doğa yasalarına bağlı değildi. İnsan doğası bunu yönlendiriyordu ve insan doğası basit bir güçten ziyade karmaşıktı. Bu nedenle, ulusların zenginliği, ancak bireylerin, hükümetleri aracılığıyla, rekabetçi sistemin iyi niyetli etkisini göstermesini önleyecek özel ayrıcalık taleplerini karşılayarak bu büyümeyi engellemediği takdirde artacaktır . Sonuç olarak, *Milletlerin Zenginliği'nin* büyük bir kısmı , özellikle de IV. Kitap, "Avrupa Birliğinin kısıtlayıcı önlemlerine karşı bir polemiktir".destekleyen ticari sistemYurt içinde ve yurt dışında tekeller . Smith'in "doğal özgürlük" sisteminin herkesin çıkarına en iyi şekilde uygun olduğunu dikkatle belirtir, ancak hükümete "tüccarların ve imalatçıların ortalama açgözlülüğü ve tekelci ruhu" emanet edilirse veya bunlara kulak verilirse uygulamaya konmayacaktır. İnsanlığın hükümdarları ne olan ne de olması gereken kişilerdir."

Bu nedenle Milletlerin Zenginliği, sıklıkla varsayıldığı ideolojik alandan uzaktır. Smith vaaz vermesine rağmenLaissez-faire (önemli istisnalar dışında), onun argümanı hükümete olduğu kadar tekele de karşıydı; ve her ne kadar edinme sürecinin toplumsal sonuçlarını övse de, iş adamlarının tavır ve manevralarını neredeyse her zaman küçümseyerek ele aldı . Ticari sistemin kendisini de bütünüyle takdire değer görmüyordu. İşbölümünün çok ileri düzeyde olduğu bir toplumda işçinin entelektüel yozlaşması hakkında sağduyulu bir şekilde yazdı ; Çiftçinin uyanık zekasıyla karşılaştırıldığında uzman işçi "genellikle bir insanın olabileceği kadar aptal ve cahil olur."

Bütün bunlarda Smith'in sanayi öncesi kapitalizm çağında yazmış olması dikkat çekicidir . Toplantıya dair gerçek bir önsezisi yokmuş gibi görünüyorEdinburgh'tan sadece birkaç kilometre uzaktaki büyük demirhanelerde müjdecileri görülebilen Sanayi Devrimi . Büyük ölçekli endüstriyel girişimler hakkında söyleyecek hiçbir şeyi yoktu ve *The Wealth of Nations'da* anonim şirketlerin (şirketler) geleceğine ilişkin birkaç açıklama da aşağılayıcıydı . Son olarak şunu unutmamak gerekir ki, *Ulusların Zenginliği'nin* ana teması büyüme ise , bu sonsuz bir büyüme değildir. İncelemenin bazı yerlerinde dünyevi olarak azalan bir kâr oranına dair işaretler var; Smith ayrıca, sistem sonunda "tüm zenginliklerini" -deyim yerindeyse çıktıları emilebilecek tüm iğne fabrikalarını- biriktirdiğinde, ekonomik gerilemenin başlayacağı ve yoksul bir durgunluğa yol açacağı ihtimalinden de söz ediyor.

Milletlerin Zenginliği, Smith'in geniş arkadaş ve hayran çevresi tarafından hayranlıkla karşılandı, ancak bu kitap hiçbir şekilde hemen popüler bir başarı elde etmedi. İş bitti ve Smith yarı emekliliğe ayrıldı. Yayınlanmasını takip eden yıl, İskoçya'ya hem gümrük hem de tuz vergilerinden sorumlu komiser olarak atandı ve bu görev ona yılda 600 £ kazandırdı. Bunun üzerine önceki suçlamasına artık emekli maaşına ihtiyacı olmadığını bildirdi ve Buccleuch, onur duygusunun ona asla emekli maaşını ödemeyi bırakmasına izin vermeyeceğini söyledi. Bu nedenle Smith, hayatının son yıllarında oldukça iyi durumdaydı; bu yıllar çoğunlukla Edinburgh'ta geçiyordu ve ara sıra Londra veya Glasgow'a (onu üniversitenin rektörü olarak atadı) geziler yapıyordu. Yıllar, her iki büyük kitabın birkaç revizyonuyla, ancak başka yayın yapılmadan sessizce geçti. 67 yaşında onur ve tanınma dolu bir şekilde öldü ve *Ulusların Zenginliği kitabının* yazarı Adam Smith'in orada yattığını belirten basit bir anıtla birlikte Canongate'teki kilise bahçesine gömüldü.

Adam Smith'in Mirası

Hayatına dair ancak ayrıntılarıyla anlatılabilecek birkaç gerçeğin ötesinde, bu adam hakkında insanı çileden çıkaracak kadar az şey biliniyor. Smith hiç evlenmedi ve kişisel yönü hakkında neredeyse hiçbir şey bilinmiyor. Dahası, ünlü adamların özel dosyalarını korumak yerine yok etmek onun zamanının bir geleneğiydi ; bu, Smith'in kişisel belgelerinin yanı sıra tamamlanmamış çalışmalarının çoğunun (bazıları 1942 gibi geç bir tarihte) yok edilmesi gibi mutsuz bir sonuçtu . Smith'in yalnızca bir portresi hayatta kaldı; James Tassie'nin profil madalyonu; biraz ağır göz kapakları, kartal burnu ve çıkıntılı alt dudağıyla yaşlı adamın bir anlık görüntüsünü veriyor. Smith bir defasında yaklaşık 3.000 ciltten oluşan kütüphanesini gösterdiği bir arkadaşına "Kitaplarımdan başka hiçbir şeyim güzel değil" demişti.

Çeşitli anlatımlara göre, aynı zamanda pek çok tuhaflığı olan bir adamdı; bunlar arasında tökezleyen bir konuşma tarzı (konuya ısınıncaya kadar), "vermiküler" olarak tanımlanan bir yürüyüş ve hepsinden önemlisi olağanüstü ve hatta komik bir zihin yokluğu vardı. Öte yandan, çağdaşları, Glasgow fakültesinin bazen sert işlerini yönetirken "ifade edilemez iyi yürekli" bir gülümsemeden ve onun politik inceliğinden ve çabukluğundan söz ediyordu.

Kesinlikle çağdaş bir şöhrete sahipti; Glasgow'daki ilk günlerinde bile şöhreti Rusya kadar uzak ülkelerden öğrencileri kendine çekmişti ve daha sonraki yılları yalnızca birçok Avrupalı düşünürün hayranlık ifadeleriyle değil, aynı zamanda İngiliz yönetici çevreleri arasında çalışmalarının bir mantık sağladığına dair giderek artan bir tanınmayla taçlandı. pratik ekonomi politikası için paha biçilemez bir öneme sahiptir .

Yıllar geçtikçe, Smith'in bir sosyal filozof olarak parlaklığı, diğer birinci sınıf politik iktisatçıların itibarını etkileyen olumsuz hava koşullarının çoğundan kurtuldu. Her ne kadar kendi kuşağı için yazmış olsa da, bilgisinin genişliği, genellemelerinin keskinliği ve vizyonunun cesurluğu, başta iktisatçılar olmak üzere tüm sosyal bilimcilerin hayranlığını her zaman çekmiştir. Kendi döneminin geniş, ahenkli , imgeler açısından zengin ve hayat dolu düzyazısıyla dolu olan *Milletlerin Zenginliği,* iyimser ama hiçbir zaman duygusal olmayan bir toplum imajı yansıtır . Hiçbir zaman David Ricardo kadar analitik ve Karl Marx kadar sert ve derin olmayan Smith, Aydınlanma'nın tam bir örneğidir : umutlu ama gerçekçi, spekülatif ama pratik, klasik geçmişe her zaman saygılı ama sonuçta çağının büyük keşfine kendini adamıştır.
Robert L. Heilbroner

Ekonomi politiğin ilk büyük eseri olarak bilinmesine rağmen, *Milletlerin Zenginliği aslında Smith'in daha önceki bir çalışması olan Ahlaki Duygular Teorisi* (1759) ile başlayan felsefi temanın devamıdır . Smith'in ele aldığı nihai sorun, "içsel insan" (bireylerin kendilerinin ve başkalarının eylemlerini göz ardı edilmesi imkansız bir sesle tarafsız bir şekilde onaylama veya kınama kapasitesi) olarak adlandırdığı şey ile bireylerin kendine olan tutkuları arasındaki mücadelenin nasıl olduğudur. Koruma ve kişisel çıkar, hem toplumun uzun vadeli evriminde hem de Smith'in kendi zamanına özgü tarih aşamasının acil özellikleri açısından tarihin daha geniş alanında etkilerini gösterir.

Bu sorunun cevabı, Smith'in, savaşlar, kaynak eksiklikleri veya kötü yönetim politikaları tarafından engellenmediği sürece, toplumun yönlendirildiği organizasyonun dört ana aşamasını özetlediği " Egemen veya Milletler Topluluğu'nun Gelirine Dair" adlı V. Kitap'ta başlıyor. hükümet: avcıların orijinal "kaba" durumu; göçebe tarımın ikinci aşaması; feodal veya malikâne "tarım"ın üçüncü aşaması; ve ticari bağımlılığın dördüncü ve son aşaması.

Bu aşamaların her birine, ihtiyaçlarına uygun kurumların eşlik ettiğini belirtmek gerekir. Örneğin avcıların çağında "mülk yok denecek kadar azdır...; dolayısıyla yerleşik bir sulh hakimi veya düzenli bir adalet idaresi nadiren vardır." Sürülerin ortaya çıkışıyla birlikte, yalnızca "muhteşem" orduları değil , aynı zamanda vazgeçilmez kanun ve düzen desteğiyle merkezi özel mülkiyet kurumunu da içeren daha karmaşık bir toplumsal örgütlenme biçimi ortaya çıkıyor. Smith'in düşüncesinin özü, sosyal yararlılığından hiçbir zaman şüphe duymadığı bu kurumu, doğal hukuk açısından meşrulaştırılacak bir kurum olarak değil, ayrıcalığın korunmasına yönelik bir araç olarak kabul etmesidir: "Sivil hükümet" diye yazmıştır: "Mülkiyetin güvenliği için kurulduğu ölçüde, gerçekte zenginlerin fakirlere karşı ya da bir miktar mülkü olanların hiç mülkü olmayanlara karşı savunulması için kurulmuştur."

Son olarak Smith, feodalizm yoluyla , lonca tarafından belirlenen ücretler yerine piyasa tarafından belirlenen ücretler ve hükümetin kısıtlaması yerine serbest girişim gibi yeni kurumlar gerektiren bir toplum aşamasına doğru evrimi anlatıyor . Bu daha sonra laissez-faire kapitalizmi olarak bilinmeye başlandı ; Smith buna mükemmel özgürlük sistemi adını verdi. Üretimin maddi temelindeki, her biri yasaların ve sivil kurumların üst yapısında kendi gerekli değişikliklerini getiren bu değişimler silsilesi ile Marksist tarih anlayışı arasında açık bir benzerlik vardır . Benzerlik gerçekten dikkate değer olsa da, çok önemli bir fark da vardır: Marksist şemada evrimin motoru, sonuçta, çekişen sosyoekonomik sınıflar arasındaki mücadeledir ; oysa Smith'in felsefi tarihinde, ilk hareket ettirici fail, arzu tarafından yönlendirilen " insan doğasıdır ". kendini geliştirme ve akıl yetileri tarafından yönlendirilme (veya yanlış yönlendirilme)

Toplum ve "görünmez el"

Tarihsel evrim teorisi, belki de *Milletlerin Zenginliği'nin* bağlayıcı kavramı olmasına rağmen , eserin kendisinde " görünmez elin " toplumun ticari veya son aşamasında gerçekte nasıl işlediğinin ayrıntılı bir tanımına tabi tutulmuştur. Bu, Smith'in iki soruyu aydınlatmayı üstlendiği Kitap I ve II'nin odak noktası haline gelir . Birincisi, insan doğasının ve akıllıca tasarlanmış kurumların dürtüleri ve kısıtlamaları altında işleyen mükemmel bir özgürlük sisteminin nasıl düzenli bir topluma yol açacağıdır. Daha önceki yazarlar tarafından önemli ölçüde açıklığa kavuşturulmuş olan bu soru, hem bireysel malların fiyatlandırılmasındaki temel düzenin açıklanmasını hem de ulusun tüm "zenginliğinin" bölüşülmesini düzenleyen "yasaların" açıklanmasını gerektiriyordu (ki bu da Smith, yıllık mal ve hizmet üretimini üç büyük hak sahibi sınıf (işçiler, toprak sahipleri ve imalatçılar) arasında görüyordu.

Bu düzenlilik, beklendiği gibi, insan doğasının iki yönünün etkileşimi tarafından üretildi: tutkulara tepkisi ve akla ve sempatiye duyarlılığı. Ancak *Ahlaki Duygular Teorisi* özel eyleme gerekli kısıtlamaları sağlamak için esas olarak "içsel insanın" varlığına dayanmışken, *Milletlerin Zenginliği'nde* körü körüne itaatin doğasında var

olan yıkıcı olasılıkları uzlaştırmak için hareket eden kurumsal bir mekanizma bulunur. yalnızca tutkulara. Bu koruyucu mekanizma rekabettir ; kişinin durumunu iyileştirmeye yönelik tutkulu arzunun ("rahimden bizimle birlikte gelen ve mezara girene kadar bizi asla terk etmeyen arzu"), sosyal olarak yararlı bir kuruma dönüştürüldüğü bir düzenlemedir. bir kişinin diğerininkine karşı kendini iyileştirme dürtüsü. Smith, karşılıklı rekabetin meta fiyatlarını, üretim maliyetlerine tekabül eden "doğal" seviyelerine nasıl indirdiğini açıkladığı için, ekonomiyi düzenleyen görünmez el, kendini iyileştirmeye yönelik bu rekabetçi mücadelenin istenmeyen sonucunda kendini gösterir. . Üstelik, rekabet mekanizması, emeği ve sermayeyi daha az karlı mesleklerden veya alanlara doğru hareket etmeye teşvik ederek, kısa vadeli sapmalara rağmen fiyatları sürekli olarak bu "doğal" seviyelere geri getirir . Son olarak Smith, ücretlerin, kiraların ve kârların (üretim maliyetlerini oluşturan parçalar) kendilerinin de aynı kişisel çıkar ve rekabet disiplinine tabi olduğunu açıklayarak , yalnızca bu "doğal" fiyatlar için nihai bir gerekçe sağlamakla kalmadı, aynı zamanda şunu da ortaya koydu: karşılığı ücretleri olan işçiler arasında gelir dağılımının temelindeki düzenlilik; gelirleri kiralardan oluşan ev sahipleri; ve ödülü kârları olan üreticiler.

Ekonomik büyüme

Smith'in piyasayı kendi kendini düzelten bir mekanizma olarak analizi etkileyiciydi. Ancak amacı sistemin kendi kendini ayarlayan özelliklerini göstermekten daha iddialıydı. Daha doğrusu, bu, edinme dürtüsünün etkisiyle yıllık ulusal zenginlik akışının istikrarlı bir şekilde arttığının görülebileceğini göstermekti .

Smith'in ekonomik büyümeye ilişkin açıklaması, *Milletlerin Zenginliği'nin* bir bölümünde düzgün bir şekilde bir araya getirilmese de oldukça açıktır. Bunun özü, toplumun üretkenliğini artırma kapasitesinin kaynağı olarak işbölümünü (bizzat ticarete yönelik "doğal" eğilimin bir sonucu) vurgulamasında yatmaktadır . *Milletlerin Zenginliği* , 10 kişinin çeşitli görevlerde uzmanlaşarak günde 48.000 iğne ürettiği bir toplu iğne fabrikasını anlatan ünlü bir pasajla açılıyor; buna karşılık her birinin tek başına üretebileceği birkaç iğne, belki de yalnızca bir iğne var. Ancak bu çok önemli işbölümü yardım almadan gerçekleşmez. Bu ancak ek işçilere ödeme yapmak ve alet ve makine satın almak için kullanılan sermayenin (veya Smith'in deyimiyle stokun) önceden birikmesinden sonra gerçekleşebilir.

Ancak birikim dürtüsü sorunları da beraberinde getiriyor. Stok biriktiren imalatçının daha fazla işçiye ihtiyacı vardır (çünkü emekten tasarruf sağlayan teknolojinin Smith'in planında yeri yoktur) ve onları işe almaya çalışırken ücretlerini "doğal" fiyatlarının üzerine çıkarır. Sonuç olarak kârları düşmeye başlar ve birikim süreci durma tehlikesiyle karşı karşıya kalır. Ama şimdi ilerlemeyi sürdürmek için ustaca bir mekanizma devreye giriyor: İmalatçı, emeğin fiyatını yükselterek, istemeden de olsa emek arzını artıran bir süreci harekete geçiriyor ; çünkü "insanlara olan talep, diğer herhangi bir mala olan talep gibi, zorunlu olarak erkeklerin üretimini düzenler." Özellikle Smith, yüksek ücretlerin çocuk ölümlerini azaltmadaki etkisini aklında tutuyordu. Daha büyük bir işgücü arzının etkisi altında ücret artışları yumuşatılır ve kârlar korunur; Yeni işçi arzı, imalatçıya daha fazla işbölümü getirme ve dolayısıyla sistemin büyümesine katkıda bulunma konusunda sürekli bir fırsat sunuyor.

O halde burada büyüme için bir "makine" vardı; Smith'in oldukça aşina olduğu Newton sisteminin tüm güvenilirliğiyle çalışan bir makine . Ancak Newton sisteminin aksine Smith'in büyüme makinesinin işleyişi yalnızca doğa yasalarına bağlı değildi . İnsan doğası bunu yönlendiriyordu ve insan doğası basit bir güçten ziyade karmaşıktı. Bu nedenle, ulusların zenginliği, ancak bireylerin, hükümetleri aracılığıyla, rekabetçi sistemin iyi niyetli etkisini göstermesini önleyecek özel ayrıcalık taleplerini karşılayarak bu büyümeyi engellemediği takdirde artacaktır . Sonuç olarak, *Ulusların Zenginliği'nin* büyük bir kısmı , özellikle de IV. Kitap, yurtiçinde ve yurtdışında tekelleri destekleyen "ticaret sistemi"nin kısıtlayıcı önlemlerine karşı bir polemiktir. Smith'in "doğal özgürlük" sisteminin herkesin çıkarına en iyi şekilde uygun olduğunu dikkatle belirtir, ancak hükümete "tüccarların ve imalatçıların ortalama açgözlülüğü ve tekelci ruhu" emanet edilirse veya bunlara kulak verilirse uygulamaya konmayacaktır. İnsanlığın hükümdarları ne olan ne de olması gereken kişilerdir."

Bu nedenle Milletlerin Zenginliği, sıklıkla varsayıldığı ideolojik alandan uzaktır. Smith laissez-faire'i (önemli istisnalar dışında) vaaz etse de, onun argümanı hükümete olduğu kadar tekele de karşıydı; ve her ne kadar edinme sürecinin toplumsal sonuçlarını övse de, iş adamlarının tavır ve manevralarını neredeyse her zaman küçümseyerek ele aldı . Ticari sistemin kendisini de bütünüyle takdire değer görmüyordu. İşbölümünün çok ileri düzeyde olduğu bir toplumda işçinin entelektüel yozlaşması hakkında sağduyulu bir şekilde yazdı ; Çiftçinin uyanık zekasıyla karşılaştırıldığında uzman işçi "genellikle bir insanın olabileceği kadar aptal ve cahil olur."

Bütün bunlarda Smith'in sanayi öncesi kapitalizm çağında yazmış olması dikkat çekicidir. Önsezileri Edinburgh'dan sadece birkaç mil ötedeki büyük demirhanelerde görülebilen , yaklaşmakta olan Sanayi Devrimi hakkında gerçek bir önseziye sahip değilmiş gibi görünüyor . Büyük ölçekli endüstriyel girişimler hakkında söyleyecek hiçbir şeyi yoktu ve *The Wealth of Nations'da* anonim şirketlerin (şirketler) geleceğine ilişkin birkaç açıklama da aşağılayıcıydı . Son olarak şunu unutmamak gerekir ki, *Ulusların Zenginliği'nin* ana teması büyüme ise , bu sonsuz bir büyüme değildir. İncelemenin bazı yerlerinde seküler olarak azalan bir kâr oranına dair işaretler görülüyor ve Smith ayrıca sistem eninde sonunda "zenginliklerin tamamını" biriktirdiğinde - deyim yerindeyse, çıktıları değiştirilebilecek tüm iğne fabrikaları - biriktiği ihtimalinden de bahsediyor. emilir - ekonomik gerileme başlayacak ve yoksul bir durgunlukla sonuçlanacaktır.

Robert L. Heilbroner https://www.britannica.com/biography/Adam-Smith